

ANJA
KLEINOVÁ

Bohatá úroda — z malé zahrady

Vypěstujte si vlastní
zeleninu, ovoce
i květiny

esence

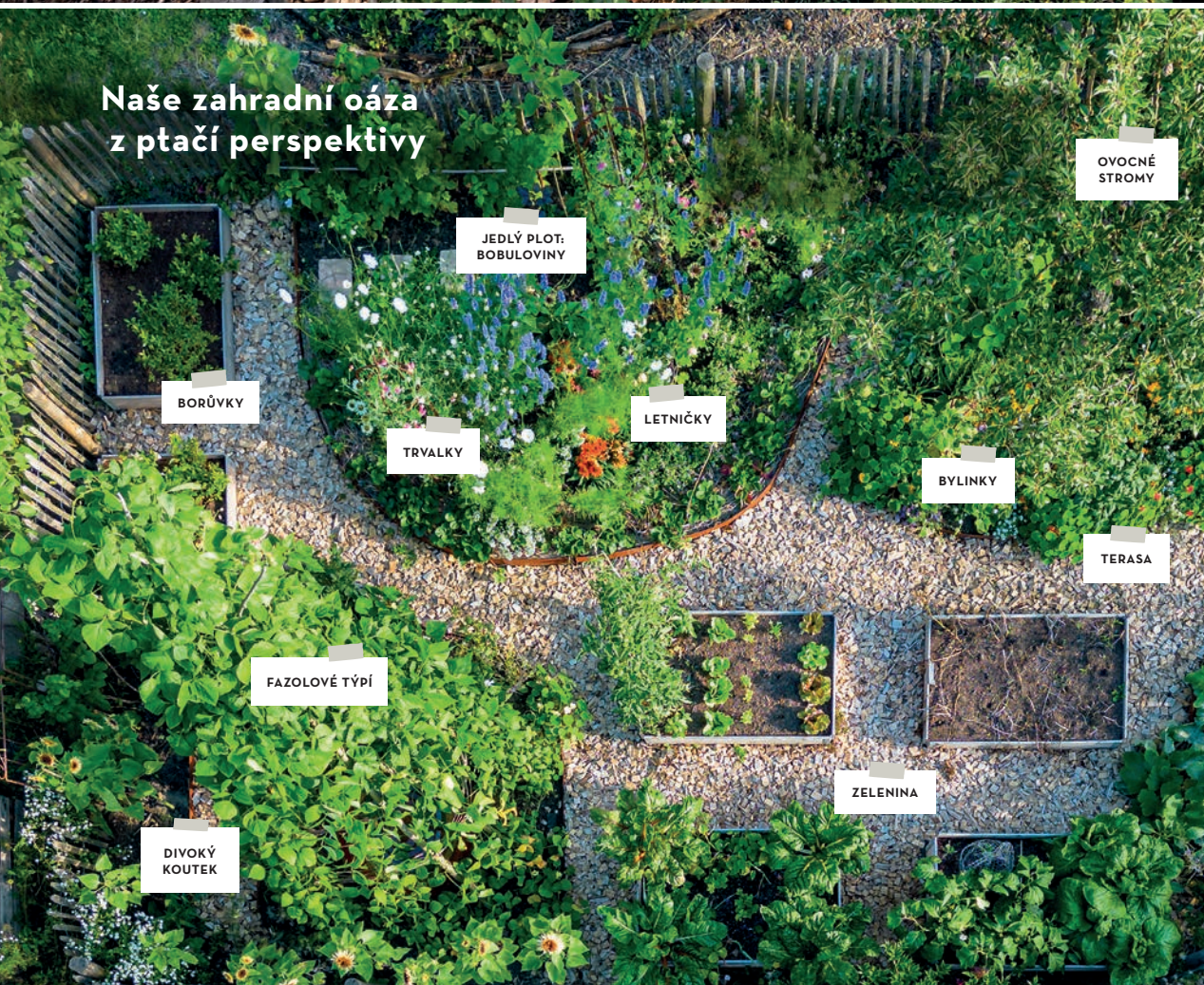
ANJA
KLEINOVÁ

Bohatá úroda — z malé zahrady

Vypěstujte si vlastní
zeleninu, ovoce
i květiny

Naše zahradní oáza z ptáčí perspektivy

BORŮVKY

JEDLÝ PLOT:
BOBULOVINY

LETNÍČKY

TRVALKY

BYLINKY

OVOCNÉ
STROMY

TERASA

FAZOLOVÉ TÝPÍ

ZELENINA

DIVOKÝ
KOUTEK

OBSAH

- 5 Ahoj, já jsem Anja
- 6 S dobrým plánem do toho a půl sklizně je hotovo**
- 9 Cesta k vaší vysněné zahradě
- 12 Kvalitní půda – bohatá sklizeň
- 17 Naše vzorová zahrada
- 30 Jak budeme pokračovat?
- 32 Cestě nesmí chybět cíl!
- 34 **NÁVOD:** Usazování obrub záhonů
- 36 Ohraničení zahrady
- 38 Konečně konkrétně k věci: zeleninové záhony**
- 41 Zeleninové záhony
- 42 **NÁVOD:** Plnění vysokých záhonů – krok za krokem
- 45 **NÁVOD:** Secí prkénko – můžete si ho vyrobit sami
- 55 Fazolové typy
- 56 **NÁVOD:** Byliny a divoké bylinky
- 59 Byliny a divoké bylinky**
- 61 Bylinkový záhon
- 66 **NÁVOD:** Bylinková spirála místo bylinkového záhonu
- 69 Divoký koutek
- 72 Ovocné stromy a bobuloviny**
- 75 Domovský strom
- 81 Bobuloviny
- 82 **NÁVOD:** Založení vřesovištního záhonu pro borůvky
- 93 Trvalky a letničky**
- 95 Trvalkový záhon
- 103 Letničky
- 108 Ohraničení zahrady**
- 111 Jedlý plot
- 117 Terasa
- 121 Základní zahradnické vědomosti**
- 123 Semínko – miniaturní výbušnina
- 126 Ven z květináče – šup do záhonu
- 128 Pravidelná zálivka pro bohatou sklizeň
- 130 Nakrm mě!
- 132 Wellness pro vaši zahradní půdu
- 134 Sklízím, tedy jsem
- 136 Vaše zahrada v zimě
- 138 Dodatek
- 140 Rejstřík

Vítám vás, já jsem Anja

Spolu s mým mužem Andreasem, který je mimochodem autorem mnoha krásných obrázků v této knize, zahradnííme na 700 m² naší zahrádky v zahrádkářské kolonii. Máme docela dost místa k pěstování zeleniny, ovoce i květin, ale původně to tak nebylo. Začínala jsem na okenních parapetech, balkonech a v maličké minizahrádce. Nezáleželo na tom, jak velkou plochu jsem měla k dispozici, vždycky jsem dokázala něco sklidit.

Těší mě, když si mohu část svých potravin vypěstovat. I při 700 m² zůstává kompletní vlastní zásobení potravinami utopií, ale to přece nevadí. Stačí mi, že během sezony sklízíme nadbytek nejružnějších druhů zeleniny a ovoce, takže si je můžeme vychutnávat ještě v zimě.

Přesně to bych chtěla umožnit také vám, protože jsem přesvědčená, že jakákoli zahrada, bez ohledu na její velikost, může přinášet užitek a současně být krásná. Abychom vám to dokázali, oplotili jsme na pozemku 40 m² a založili na nich plnohodnotnou malou zahrádku. Ke svému zahrádkářskému štěstí potřebuji i květy. Rajče na talíři naplní můj žaludek, květina ve váze mé srdce a osobně je to pro mě stejně důležité.

Přidejte se k nám a nechte se následujícími stránkami přesvědčit, jak může být i malá zahrádka krásná a výnosná. Na konci naší společné cesty se budete pyšně a šťastně dívat na svoji užitkovou i okrasnou oázu a na plný košík sklizených pochoutek. To je každopádně mým cílem, na který se moc těším.

Anja Kleinová

**S DOBRÝM PLÁ-
NEM DO TOHO
A PŮL SKLIZNĚ
JE HOTOVO**

TO BYL ZAČÁTEK

Ó Bože, dokážu tuhle prázdnou plochu během pár týdnů přeměnit
na plodný a krásný zahradní ráj?

O pár týdnů
později

Cesta k vaší vysněné zahradě

Stojíte na zahrádce – malé, ale vlastní –, díváte se na prázdnou, možná i plevelem zarostlou plochu nebo na travnatý obdélník a ptáte se sami sebe, jestli je vůbec možné z tak malého kousku půdy vylákat spoustu chutného ovoce a zeleniny. A ještě se snažit o krásný vzhled?

VYTVOŘTE SI PLÁN

Všechno jde, když si uděláte čas na dobré plánování. Nejdřív si musíte vytvořit náskres dostupné plochy v odpovídajícím měřítku. Je důležité, abyste ve zvoleném měřítku zakreslovali i všechno ostatní. U místa potřebného pro záhony a cestičky bývá odhadování velmi nepřesné, proto se tahle práce skutečně vyplatí.

ZAHRÁDKA OD NULY

Proto potřebujete důkladné plánování. Například první plán naší vzorové zahrádky vznikl spontánně na kartonu od pizzy, samozřejmě jsem ho potom v odpovídajícím měřítku překreslila na papír. Takže si vezměte kus papíru, pásmo nebo měřicí aplikaci a začněte s vyměřováním své zahrádky.

Nejprve zaznamenejte délku a šířku, potom změřte a zhruba zakreslete pevné a neodstranitelné překážky, jako stromy, zdi, živé ploty. Až budete mít zjištěné všechny důležité míry, přenesete je do nového náskresu pořízeného v odpovídajícím měřítku. Nezakládejte si náskres příliš malý. Naši plochu jsem kreslila v měřítku 1:20 tužkou do bloku velikosti A3. Existují také jednoduché a bezplatné 2D počítačové programy, pokud raději pracujete s počítačem. Každopádně má využití počítače tu výhodu, že si plán můžete velmi snadno opravovat a vyhnete se náročnému gumování.

CO MŮŽE PRYČ A CO MÁ ZŮSTAT?

Zvažte, které již přítomné struktury chcete zachovat a které byste chtěli odstranit. Jsou v zahradě

Jak velký je ten strom?

U rostoucích stromů si tenkou linkou zakreslete i velikost koruny. Také tento prostor můžete později osadit, ale musíte brát v potaz speciální podmínky pod stromem.

Délka stínů se mění s polohou slunce a ročním obdobím. Na podzim ze mě stín udělá obryni.

pevně vybetonované cestičky nebo jiné zpevněné plochy? Čím více zpevněných ploch odstraníte, tím více prostoru získáte pro pěstování zeleniny. Je váš pozemek ohraničený živým plotem? Živé ploty také ubírají poměrně hodně místa. Když dokážete postrádat stoprocentní ochranu před pohledy zvenčí, bude možná lepší variantou jedlé ohraničení zahrady, aby se sklizeň maximálně obohatila. Přítomné stromy jsou skvělé, zejména v případě ovocných stromů. Jehličnany jsou o něco méně vhodné, protože většinou bývají dost vysoké a zastíňují velkou plochu, jenže na sklizeň zeleniny je potřeba docela dost sluníčka.

KAM BĚHEM JEDNOTLIVÝCH FÁZÍ DNE SVÍTÍ SLUNÍČKO?

A propos slunce, velmi důležitý aspekt v plánování výsadby na vaši zahrádce. Pomocí kompasu nebo mobilní aplikace s kompasem velmi snadno najdete, kde je na vašem pozemku sever, jih, východ a západ. Světové strany také zanepte do svého zahradního plánu.

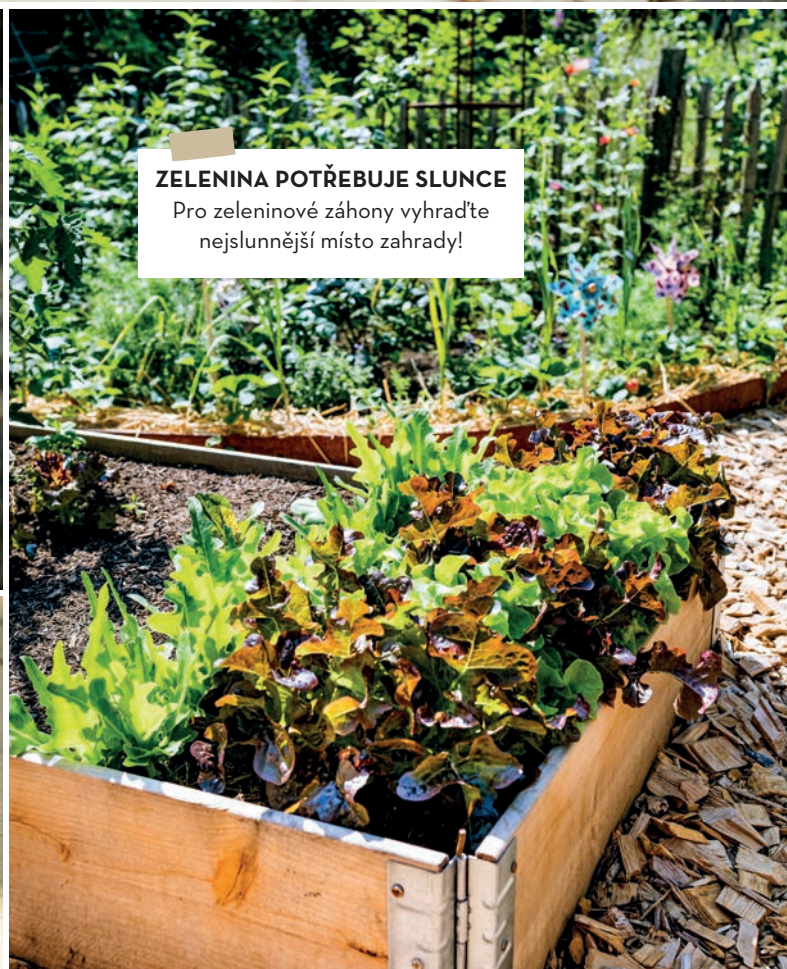
Když užší strana zahrady směřuje k jihu a strana s domkem k severu, dostává vaše zahrada, pokud není zastíněna ze sousedního pozemku, během celého dne nejvíce slunce. Ale i při každém jiném uspořádání se v zahradě najdou slunná stanoviště. Pořádně prozkoumejte, kam a kdy slunce svítí. Přitom samozřejmě hrají roli i objekty v sousedství vrhající stíny. Na síti najdete bezplatné programy, s nimiž lze vypočítat polohu slunce během dne, a další, s jejichž pomocí vypočítáte délku stínů. Přitom mějte na paměti i různou délku stínů při střídání ročních období a myslte na to, že stromy mají v létě listy a mohou se postarat o úplný stín.

Jednou jsem si založila záhon se zimní zeleninou a zapomněla na to, že na záhon v zimě kvůli dlouhým stínům nedopadne téměř žádné slunce. Byla to chyba, které bych vás ráda ušetřila. I když teď trochu předbírám, na zeleninové záhony byste si měli rezervovat nejslunnější prostor zahrady.

SVĚTOVÉ STRANY

S kompasovou mobilní aplikací je najdete snadno.

ZELENINA POTŘEBUJE SLUNCE

Pro zeleninové záhony vyhrad'te nejslunnější místo zahrady!

Kvalitní půda – bohatá sklizeň

Kvalita půdy ve vaší zahradě je důležitým faktorem bohaté sklizně. V nejlepším případě je zemina jemně hrudkovitá, propustná, humózní a aktivně osídlená půdními živočichy. Rovnou říkám, že nejlepší případ je vzácný, ale když víte, jakou půdu máte, můžete různými kroky zajistit, aby se postupně zlepšovala.

JEDNODUCHÁ ZKOUŠKA ZEMINY

Pro první odhad si vezměte do dlaně trochu vlhké zeminy a vytvarujte z ní buřtík. Jde to dobře? Pak má zemina vysoký podíl jílu. Jíl sice dobře zadržuje vodu, ale špatně se prohřívá a nepropouští ke kořenům dost kyslíku.

Buřtík se nechá vytvarovat, ale rychle se rozdrolí? Gratuluji, vaše zemina se skládá ze směsi jílu a písku. Ideální pro pěstování ovoce, zeleniny a květin.

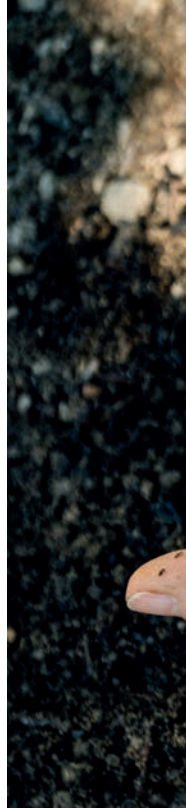
Buřtík, jaký buřtík? I když se zeminu snažíte uválet, jak to jen jde, máte v dlani stále jen hrudky? Pak máte na zahrádce písčitou půdu. Písčité půdy snadno vysychají a obsahují málo živin. Převážně jílovité i převážně písčité půdy lze vylepšit přidáváním organických složek.

Změřte hodnotu pH

V zahradním centru se za pár korun dají koupit pH testy na zahradní půdu. Pomocí těch za pár minut zjistíte, jakou hodnotu pH má vaše půda. Většině rostlin nejvíce vyhovuje pH mezi 6 až 7. Výjimkou jsou kyselomilné rostliny jako borůvky (viz str. 81), které pro svůj zdravý růst a vysokou plodnost potřebují nižší hodnotu pH mezi 3,5 až 4.

LABORATORNÍ ROZBOR PŮDY

Chcete skutečně přesně vědět, jaké živiny vaše půda obsahuje? Potom musíte odebrat větší vzorek půdy a nechat ho analyzovat v laboratoři. Nejlepším obdobím pro rozbor je předjaří. Laboratoř, která rozbor půdy nabízí, by vám mohli poradit v nejbližším zahradním centru nebo ji najdete na internetu. Cena rozboru se pohybuje kolem 3000 Kč.

1

Test pH
snadno
a rychle

2

3

PROBLEMATICKÉ PODMÍNKY

V oblastech s novou výstavbou bývá půda často výrazně utužená následkem stavebních prací prováděných těžkými stroji. Takové půdy se manuálně těžko rozvolňují a je to opravdu namáhavé. Pokud máte dost času, můžete za sebe nechat pracovat rostliny. Slunečnice svými kořeny půdu nakypří a přidají do ní organickou složku. Jejich kořeny následně zetlejí a podnítlí oživení půdními organismy. Sice budete mít místo zahrádky na rok slunečnicové moře, ale z mnoha pohledů se toto řešení vyplatí. Ptáci i hmyz určitě budou nadšení, a navíc si i pro svoji vlastní potřebu můžete sklídit slunečnicová semínka.

MÁTE CELOU PLOCHU ZAROSTLOU TRÁVNÍKEM?

Žádné obavy. Trávník lze odstranit snáze a rychleji, než byste si mysleli, a přeměnit

1. Jílovitou půdu můžete vylepšit pískem a kompostem, písčitou půdu mulčem, hnojem a přidáním bazaltové moučky.
2. Tato půda má ideální hodnotu pH pro pěstování zeleniny.
3. Slunečnice se výborně hodí k rozvolnění příliš utužených půdních struktur.

1

2

3

1. Podívejte se na naše ohrazené záhony: takhle vypadaly v březnu...

2. ... a takhle krátce nato s prvními rostlinami.

3. O pár měsíců později: přívál zeleniny a košík stále plný vlastních výpěstků.

se v plodnou zahradní půdu. Zeleninu v takovém případě zakládáte do vyvýšených záhonů v rámech. Vše vytvoříte velmi snadno, trávník překryjete kartony (bez lepicí pásky), navrch položíte dřevěné rámy pro zeleninový záhon, vyplníte je koňským hnojem a zeminou a můžete pěstovat. Než se kořeny rostlin zeleniny prorostou až do trávníku, bude karton i trávník zetlelý, a navíc dodá vaší

zelenině velmi kvalitní dusík. U záhonů s trvalkami můžete postupovat stejně. Záhon ohraňujete, vyložíte kartony, vyplníte koňským hnojem a zeminou a jednoduše osadíte. Když se vám zbylý trávník líbí, můžete ho klidně zachovat a nemusíte si dělat starost s povrchem cestiček. Jenom dávejte pozor, aby byly cestičky dostatečně široké pro sekačku, o tom ale více na straně 32.

Záhony
překypující
zeleninou

ŠKODLIVINY V PŮDĚ – CO DĚLAT?

V městech mohou být půdy v oblastech s novou výstavbou zatížené také různými škodlivinami. To zjistíte buď již při nákupu, nebo speciálním rozbořem půdy. Nabídku laboratoří najdete na internetu pod heslem „rozbor půdy“. I kdyby se ve vaší zahradě něco našlo, nemusíte úplně rezignovat na vlastní sklizeň. I tak můžete pěstovat zeleninu, ovoce i bylinky ve vy-

výšeném záhoně. Musíte jen pod záhony rozložit speciální fólii, která zabrání proniknutí škodlivin ze země do půdy v záhonu. Podle toho, v jaké koncentraci a jakými látkami je půda znečištěná, stačí někdy i změnit pH půdy na hodnotu kolem 7. Při této hodnotě přijímají rostliny daleko méně škodlivých látek. Nechte si poradit nejlépe od laboratoře, kde rozbor dělali, ti se v této problematice nejlépe vyznají.

Založeno
pro vás

40 ČTVEREČNÍCH METRŮ ZELENINY, OVOCE A KVĚTIN

V březnu zde byla ještě volná plocha, v červnu vypadá naše vzorová zahrada tak,
jako by zde byla odjakživa.

Naše vzorová zahrada

Měření a sčítání máte hotové a už víte, co máte, ale ještě nevíte, jak postupovat dál? Chtěla bych vás touto cestou co nejpřesněji provázet, a proto jsem si sama vytvořila podobnou situaci.

ZAHRADE V ZAHRADE

Spolu s Andreasem jsme v naší zahradě, jež je součástí zahrádkářské osady, vyhradili 40 m², abychom v tomto prostoru založili kompletně novou, plnohodnotnou malou zahrádku.

Zahrada je 8 metrů dlouhá a 5 metrů široká. Směřuje od východu k západu, terasu a dům je třeba si domyslet. Stál by na úzké straně směřující na západ. Když jsme v únoru plochu ohradili plaňkovým plotem, chvíli jsem v ní bezradně stála a rozhlížela se. Stejně jako vy jsem si nakreslila plán v odpovídajícím měřítku, zaměřila se na sluneční svit během jednotlivých fází dne, uspořádání zahrady, kterou jsem rozdělila na deset sektorů, jež by splňovaly jak mé nároky na velkou sklizeň, tak i pomyšlení na krásnou zahradu, v níž budu ráda pobývat.

DESETI SEKTORY OD NULY KE ŠŤASTNÉ SKLIZNI

Rozdělení zahrady na sektory vám pomůže zachovat si přehled. Rozmělní plánování zahrady na jakoby malé, zvládnutelné jednotky. Můžete si vytvářet priority a začít s tím, co je pro vás nejdůležitější. Stejně tak můžete určité sektory, které pro vás tak důležité nejsou, zpočátku vynechat. Díky tomu si krok za krokem poskládáte svoji vysněnou zahrádku, nejprve na papíře, později ve skutečnosti.

Při zakládání vlastní zahrádky si dopřejte čas, první krok je možná těžký, druhý už bude lehčí a najednou se tam posadíte a ani nemůžete uvěřit, že jste to zvládli.

NAŠE ZAHRADA

Přibližně takhle vypadá. Vpravo vedle plánku si představte terasu. Bylinkový záhon a zeleninové záhony k ní přímo přiléhají. Po lehce zakřivené cestičce dojdete z terasy k trvalkovému záhonu a k fazolovému týpí. V zadní části zahrady rostou maliny a borůvky v záhoně, který je speciálně pro ně založený.

ZELENINOVÉ ZÁHONY

Tento sektor je srdcem naší vzorové zahrady. Rozhodla jsem se pro zeleninovou výsadbu v orámovaných a vyvýšených záhonech. Zejména na malých plochách je to nejlepší řešení. Jednak bývá sklizeň ve vyvýšených záhonech s dobře připravenou půdou až o 30 procent vyšší než z normálních zahradních záhonů a velká sklizeň je mým hlavním cílem. Navíc dodává ohraničení záhonů zahrádce jakousi strukturu. Vytvoří i na malé ploše zahradní prostor, což je důležité pro mé přání, aby užitková zahrada byla současně i krásná na pohled.

Zkombinovala jsem nižší rámy s vyššími vyvýšenými záhony. Můžete se ale rozhodnout výhradně

pro jeden či druhý typ vyvýšeného záhonu. Při hodně špatných půdních podmínkách se vám bude lépe pěstovat ve vysokých vyvýšených záhonech. Nízké rámy zase mají výhodu menší spotřeby materiálu na rámy i na zeminu, v níž se pěstuje. Kromě úvah o uspořádání – rozdílná výška přinese zajímavé napětí do struktury celé zahrádky – u mě hrály roli i světové strany. Vyšší vyvýšené záhony stojí na severní straně, a proto nevrhají žádný stín na záhony v nižších rámech.

Fazolové týpí

Z mého pohledu by každá zahrada, ať malá či velká, měla přitahovat pohled nějakým zajímavým „trhákem“, překvapivým prvkem,

Cenově výhodné paletové rámy k pěstování najdete v každých větších stavebninách.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Bohatá úroda z malé zahrady***.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.